

Einhorn skriver sin livshistoria i en roman som biter sig fast

Med nyckelromanen "Den Tunna isen" har Lena Einhorn tagit sig an sin egen livshistoria. Hon skrev romanen för många år sedan, men det är först nu som hon känner sig redo att publicera den.

"Den tunna isen" är en tät väv, som hon väver med två trådar som löper extra starkt - relationen till föräldrarna och kärleken till en annan kvinna.

LITTERATUR Lena Einhorn inledde sin yrkesbana som läkare, hon hade en doktorexamen i virologi och tumörbiologi från Karolinska Institutet i Stockholm. Hon forskade och bodde i USA, Men hon avbröt sin forskarkarriär och fick jobb som medicinsk redaktör på ett tv-bolag i New York, där började hon också producera dokumentärer. Hon återvände till Sverige i mitten av 1990.

Lena Einhorn är dotter till de kända cancerforskarna Nina och Jerzy Einhorn, båda polska judar och överlevare från Förintelsen. De gifte sig i Sverige 1949 och blev ett känt och etablerat par, han som professor och chef för Radiumhemmet och Nina professor i gynekologi. På hösten 1999 fick båda hennes föräldrar diagnosen obotlig cancer. Det blev viktigt för Lena att hinna få sin mamma Ninas berättelse om hur hon överlevde Förintelsen i Warszawas getto.

Det var många hinder som måste övervinnas, inte minst vad gällde finansieringen. Men det blev till sist både bok och film Ninas resa och 2005 fick den Gudbagge för bästa film och bästa manus. Lena Einhorn har bland många andra priser även fått Mai Zetterlingpriset.

Jag förstår det.

Mai Zetterling var också en särling i svensk film, en kvinna som gick över gränserna i sitt berättande och steg in i människors medvetande, ibland både brutalt och obekvämt, men alltid angeläget.

Den som har läst "Ninas resa" glömmmer den aldrig och den ska heller aldrig glömmas. Lena Einhorns tidigare litterära produktion har varit att hon berättat om olika intressanta personer. Hon skrev biografien om Siri von Essen, August Strindberg första hustru, hon har skrivit om Greta Garbo i "Blekingegatan 32" och nu senast kom den oförglömliga "Geniet från Breslau" som är historien om den dramatiska relationen mellan Clara Immerwar och nobelpristagaren Fritz Haber. Bara för att nu nämna några skärvor av allt som Lena Einhorn skrivit och skildrat.

Lena Einhorn behärskar olika verktyg i sitt skrivande, hennes sätt att skriva och berätta gör att historierna stannar kvar, hon skriver intensivt och borrar sig in utan stora åthävor. Hennes böcker är inte något som man lämnar när man läst klart. I "Den tunna isen" finns inte några stora dramatiska skeenden,

Lena Einhorn behärskar olika verktyg i sitt skrivande, hennes sätt att skriva och berätta gör att historierna stannar kvar, hon skriver intensivt och borrar sig in utan stora åthävor. Hennes böcker är inte något som man lämnar när man läst klart.

Lena Einhorn har tagit sig an sin egen livshistoria i nyckelromanen "Den tunna isen."

FOTO: AGNETA ÅKESSON

RECENSION

Den tunna isen av Lena Einhorn
Utgiven av Norstedts förlag

eller passionerade bottenlösa förhållanden, egentligen är det en ganska anspråkslös text, men det är väl det som gör att den biter sig fast.

Utåt sett var Lenas och henne bror Stefan Einhorns barndom en lycklig tid, det var en harmonisk familj. Men det var ytan, Lena tyckte att hon aldrig nådde fram till sin mor, båda föräldrarna var upptagna av sina arbeten och sin forskning och var inte närvarande. Att ha två framgångsrika och begåvade föräldrar kostar en familj, den kan aldrig bli som kärnfamiljs-idealet på gott och ont.

När hennes far gav ut sin självbiografi skrev han som dedikation till barnen: Till våra barn Lena och Stefan, som vi kanske inte borde skaffat eftersom vi var så skadade.

Lena och brodern Stefan tvingade honom att ta bort den dedikationen.

Egentligen förstår jag inte det. Han var bottenlöst ärlig. Det är väl mänskligt att tvivla? Kärleken blir väl inte mindre för det?

I "Den tunna isen" försöker Lena Einhorn förstå sin mor som slits mellan yrkes- och föräldrarollen. Ett dilemma som de flesta av oss kvinnor har levt med och försökt balansera, oftast utan större framgång.

I sin besvikelse över att inte ha kommit tillräckligt nära sin mor, blir Lena Einhorn väldigt krävande. Vad begär hon? Det är svårt och komplicerat att vara mor och samtidigt älska sitt yrke.

Den andra starka tråden som löper i boken är Lena Einhorns kärlek till en annan kvinna. Kärleken inleds nästan som i en dröm. Lena sitter på en brygga en varm sommarkväll i juli och en kvinna kommer simmande emot henne. Ett oförglömligt möte, som ger sig

ut på vindlande stigar. Det är en relation som börjar och som slutar och som börjar och slutar om och om igen. Lena Einhorn skriver i "Den tunna isen" att hon är rädd för kärleken, vågar inte känna tillit, vågar inte älska någon fullt ut som älskar henne.

"Jag hade inte lärt mig att balansera mellan för nära och för långt ifrån. Jag hade inte lärt mig att vara intim utan att lösas upp."

Så kvinnan hon älskar gör till sist definitivt slut och kärleken dör.

Lena Einhorn är öppen om sitt liv i "Den tunna isen". Det är en öppenhet som är mycket värdefull. Hon har lagt sig vinn om att försöka förstå, se sig själv och tillvaron utifrån, hon har en filmars blick, men det känns som om det finns mycket kvar att bearbeta, berätta och gestalta. Hon kanske kan våga några steg till? Jag är övertygad om att isen bär!

Yvonne Gröning